

uløst, nu tages op og kommer i Bevægelse, og være glade ved den Udsigt, der er til, at det andet Ting nu ogsaa kan tænkes at tage fat paa Spørgsmaalet i samme Aand som den højtærede Minister. Men naar det er Tilfældet, naar man skal fastholde dette og vil fastholde det som Grundlag eller Støtte for en virkelig Kirkeforfatning, ser jeg ikke rettere, end at det er umuligt at gennemføre for dette Ting, naar det fastholder den Tanke, at vedtage disse Lovforslag uden Sammenhæng med og uden Kundskab om det, som tænkes bygget paa dette Grundlag, uden Forestilling om, paa hvilken Maade og i hvilken Forstand det skal være Grundlag og Støtte for det ubekendte. Det forekommer mig under denne Forudsætning, og naar vi skulle betragte Lovforslagene paa denne Maade, ganske nødvendigt, at man, førend man skrider til disses Vedtagelse, gør sig Rede for, hvorledes den Bygning, der derpaa skal opføres, skal indrettes. Og jeg gaar videre og siger: det kan og bør under denne Forudsætning slet ikke vedtages for sig; det bør kun kunne vedtages som en integrerende Bestanddel, som et Komplex af Love, helst som en Lov, der ordner Kirkens Forfatning i Hoved- og Bestanddele, in capite et membris, paa en Gang. Dertil ere vi under ingen Omstændigheder modne, dertil er Sagen ikke moden. Det er ogsaa, saa vidt jeg ved, den ærede Ministers Standpunkt, at Spørgsmaalet om Kirkens Forfatning som Helhed maa først for en Kommission, en kirkelig Kommission, førend det kan forelægges Rigsdagen. Og hvis altsaa denne Sammenhæng skal fastholdes og maa ønskes fastholdt, saa maa en kirkelig Kommission gaa forud som den, der kan gøre Udkast til og vejlede de politiske Magtfaktorer til den Lovordning, som Grundloven hjemler, og hvoraf disse Lovforslag altsaa kunne tænkes at ville blive en integrerende Bestanddel.

Der er jo imidlertid et andet Synspunkt, som man kan anlægge. Man kan sige: Nej, se nu disse Lovforslag ganske uden Forbindelse med Grundlovens Løfteparagraf om en Kirkeforfatning. Det er jo i og for sig overmaade tvivlsomt, om deres Vedtagelse virkelig vilde blive den Indledning til det større Maal, som den højtærede Minister har forudsat. Det kan vel ogsaa være tvivlsomt — det staar i det mindste for mig meget tvivlsomt — om det andet Ting, hvis Opfattelse hidtil er gaaet henimod en kirkelig Forfatning, ikke vilde sige: Nej, naar disse Lovfor-

slag ere vedtagne, saa er hermed det fyldestgjort, som vi betragte som en kirkelig Forfatning, og man kan altsaa betragte det som en hvid Pind, der skydes efter det yderligere Maal. Om en af de Mænd, med hvem jeg erindrere at have haft en Forhandling i det andet Ting angaaende Kirkeforfatningsspørgsmaalet, den for kort Tid siden afdøde tidligere Formand for Tinget (Sofus Høgsbro), findes der jo en Meddelelse i Forhandlingerne i det andet Ting, som gaar ud paa, at han mente, at Vedtagelsen af disse Love netop vilde modarbejde en Kirkeforfatning; man vilde faa nok af dette — det var vel Tanken — til, at man skulde ønske en Kirkeforfatning i virkelig Forstand, som det ærede afdøde Medlem jo var imod. Det er derfor nødvendigt at rejse det andet Spørgsmaal: Kunne vi ikke, ganske bortset fra Spørgsmaalet om disse Loves Forhold til en Kirkeforfatning, sige, at de ville medføre andre Goder for Kirken end just de forfatningsmæssige Goder, som maatte være tilstrækkelige til at vedtage dem? Ved Siden af det Standpunkt, som den ærede Minister har gjort gældende om disse Lovforslag, som Indledning til en Forfatning, saa er det vistnok Ministerens Mening, at han desuden lovede sig to Ting af disse Lovforslags Vedtagelse. For det første lovede han sig at opretholde og nære, baade hos Præst og Menighed, Bevidstheden om det kirkelige Fællesskabs Betydning og styrke det kirkelige Sammenhold i den enkelte Menighed, hvis Opretholdelse jo er af største Vigtighed for Folkekirken. Og han lovede sig fremdeles dette, at ved disse Forslags Vedtagelse vil Folkets kristelige Liv kunne finde et Hjemsted i Menigheden. Det er jo fuldt berettigede, fuldt anerkendelsesværdige Bestræbelser, der ere udtrykte i disse Ord, og kunne Lovforslagene virkelig have den Virkning, vil det være Goder for Kirken, og man kunde være tilbøjelig til at gaa med til dem, hvis man nærer den Opfattelse, at de ville have den Virkning — altsaa ganske bortset fra Forfatningsspørgsmaalet. Men her er det jo saa, at vi fra anden Side, fra kirkelig Side møde vægtige Stemmer, som gaa i en ganske anden Retning. Den ærede Minister udtalte nok, at der har fundet mange Møder Sted omkring i Landet, hvor der har været stærk og efter Ministerens Mening stigende Stemning for Lovforslagene. Det kan jeg ikke dømme om, jeg kender det kun af Aviser og kan ikke følge det saa nøje, men det, der foreligger for os, gaar jo væsentlig i mod-